

До членовете на научното жури
Определено със Заповед № 385/ 14.11.2016 г.
на Директора на НЦЗПБ

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Ива Стефанова Христова, д.м.н., член на научно жури съгласно
заповед № 385/ 14.11.2016 г. на Директора на НЦЗПБ

На дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен
„ДОКТОР” по научната специалност „Вирусология” – шифър 01.06.13 в
професионално направление 4.3. Биологически науки

Тема на дисертационния труд: ПРОУЧВАНЕ РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА
НЯКОИ БУНЯ- И ФЛАВИВИРУСИ В БЪЛГАРИЯ

Автор на дисертационния труд: Елица Жечева Панайотова, Отдел
Микробиология, НЦЗПБ

Дисертационният труд на Елица Панайотова се отличава с няколко
достоинства. Първо, обектът на изследването е много актуален, това са вирусни
инфекции, които разширяват ареала си, повечето от тях се предават с
членестоноги, което поддържа ендемичния им характер в определени географски
региони, включително в нашата страна, а някои от тях са новопоявили се. Второ,
извършени са изследвания върху четири групи вирусни инфекции, което е
огромен труд. Трето, приложени са съвременни молекулярно-вирусологични
техники за идентификация на причиняващите ги вируси. Проучено е
циркулирането на тези вируси във вектора-преносител, в резервоара и сред
хората, както болните, така и серопревалирането сред здравите. Обхванати са
всички области на страната. Така планирани и извършени тези изследвания
показват съвременното разпространение на вирусите, причиняващи Кримска-

Конго хеморагична треска, хеморагична треска с бъбречен синдром, кърлежов енцефалит и Западно Нилска треска.

На базата на 203 литературни източника Елица Панайотова прави задълбочен литературен обзор на 41 страници. Разгледан е комплексно проблемът с инфекциите, причинени от буня- и флавивирусите – тяхната етиология, екология, епидемиология, патогенеза и диагностика.

Целта на дисертационния труд е аргументирана и задачите са формулирани ясно и точно. В раздел Материали и методи, с обем общо 14 страници, са описани изследваните за ККХТ вируса кърлежи, свалени от животни (общо 1145 броя), изследваните за хантавируси гризачи (общо 109 броя), серумни проби от животни (711 бр.) и хора (общо 2262 бр.) – както пациенти, така и здрави хора от цялата страна за уточняване на циркулацията на четирите вида вируси, обект на дисертационния труд. Описани са използваните методи за екстракция на вирусна РНК, праймерните двойки и условията за провеждане на използваните полимеразни верижни реакции – конвенционални и в реално време, както и готовите диагностични набори за серологична диагностика – ELISA и имуноблот.

Резултатите от собствените изследвания са представени на 18 стр. и обсъдени на 19 страници. Илюстрирани са подходящо с 13 таблици и 26 фигури и карти. Описанието на резултатите е точно и ясно и е направено на добър научен език. Представянето на резултатите следва логичната последователност на поставените задачи. Доказано с молекулярно-вирусологични методи е циркулиране на вируса на ККХТ сред кърлежи от род *Hyalomma* и род *Rhipicephalus* в областите Кърджали, Бургас и Хасково. Установено е много широко циркулиране на вируса на ККХТ сред домашни животни със серологични методи (в 20 от 28-те области на България), както и сред здрави лица (серопревалиране от 0 до 28% за област Кърджали). Доказани са 12 болни с ККХТ за периода на разработване на дисертационния труд (2014-2016 г.). Хантавируси Пумала са доказани в гризачи от род *Myodes*. Установено е серопревалирането сред здрави лица, потвърдени са пациенти с ХТБС. Отново за цялата страна е изследвано серопревалирането сред здравите лица по отношение на вирусите на кърлежовия енцефалит и Западно Нилската треска, като са уточнени ендемичните региони. Изследвано е участието на тези вируси в етиологичната структура на

вирусните инфекции на ЦНС в страната (изследвани общо 225 болни). Направено е отлично обсъждане на получените данни в светлината на предшестващите изследвания на други наши, Европейски и световни автори.

Постигнати са съществени научни приноси. Основните сред тях са доказването на ККХТ вирус линия 6 в България, което е сред първите в Европа, мащабните проучвания върху циркулирането на четирите групи вируси сред здравите лица в България, които не са правени до момента, изследванията върху резервоарите на хантавирусите с молекулярни методи, проучванията на вирусните менингити и енцефалити.

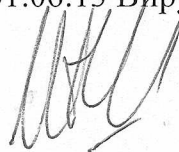
Резултатите от дисертационния труд са публикувани в 5 журнални статии, 3 от които в престижни чуждестранни издания (Emerg Infect Dis, J Med Virol, Ticks & Tick-borne Dis) с висок импакт фактор (общ импакт фактор 11,686). Данните са представени и на 10 научни конференции, 3 от които в чужбина. Елица Панайотова е първи автор на 2 от представените 5 публикации, свързани с дисертационния труд, което е доказателство за основното ѝ участие за тяхното осъществяване.

В заключение, дисертационният труд на Елица Панайотова е фокусиран върху екологията и епидемиологията в България на вирусните хеморагични трески и арбовирусните инфекции, засягащи ЦНС. Планиран и изпълнен прецизно, този дисертационен труд е постигнал значими приноси, доказателство за които са направените публикации. Докторантката е овладяла широк спектър съвременни методи, задълбочено анализира резултатите и достига до обобщения и заключения. Считам, че рецензираният дисертационен труд отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Р. България, Правилника за неговото приложение и Правилника на НЦЗПБ за неговото приложение. Като давам положителната си оценка, предлагам на членовете на научното жури да присъдят на Елица Жечева Панайотова образователната и научна степен „Доктор” по научната специалност 01.06.13 Вирусология.

гр. София

28.11.2016 г.

Подпис:

(проф. д-р И. Христова, дмн)